

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2126/23
20.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Олге Арсовић и Ивана Илића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Александар Манчев из Београда, ул. Љермонтова 6, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник адвокат Душко Пачариз из Крагујевца, ул. Светозара Марковића 11 а-3, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 8734/21 од 04.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 20.9.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 8734/21 од 04.10.2022. године, а жалба туженог се одбија као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтеви туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ожалбеном пресудом, првим ставом изреке усвојен је тужбени захтев тужиље АА, па је утврђено да је пуноважно усмено завештање сада покојног ВВ, проглашено пред Првим основним судом у Београду у предмету РЗ 585/14 дана 30.06.2024. године, сачињено дана 12.02.2014. године, пред сведоцима ГГ и ДД и ЂЂ, што је тужени ББ дужан да призна. Другим ставом изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 167.800,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Против ове пресуде тужени је изјавио благовремену жалбу, побијајући пресуду у целости из свих законских разлога. Тражио је опредељене трошкове другостепеног поступка.

Тужиља је одговорила на жалбу.

Испитујући правилност пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку-ЗПП (Службени гласник РС” бр.72/11, бр.72/2011, 49/2013 - одлука УС,

74/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/20 и 10/23-др.закон), апелациони суд је оценио да је жалба туженог неоснована.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју се жалбом тужиоца посебно указује јер првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за пресуђење који нису у супротности са садржином изведених доказа, изрека пресуде је јасна и непротивречна разлозима датим у образложењу, како у односу на чињеничне закључке, тако и примењене прописе.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је са сада покојним ВВ закључила брак дана 19.08.1993. године у коме нису имали деце, а за време чијег трајања су стекли између осталог и стан у улици ... у ... Тужени је рођени брат сада покојног ВВ. Тужилца и сада покојни ВВ су живели у складном браку у хармоничним односима, а здравствено стање сада покојног ВВ било је такво да је имао проблема са варирањем кривног притиска. У фебруару 2014. године дошло је до погоршања ВВ здравственог стања, а што се манифестовало успореношћу и дрхтањем руку. Како је био тврдоглав човек и није волео лекаре и избегавао је посете њима, то се тужилца обратила његовом рођаку ГГ и његовој супрузи ДД, како би дошли сутрадан и наговорили га да пође лекару. Дана 12.02.2014. године око 15,00 часова поподне у стан где су живели сада покојни ВВ и тужилца дошли су ГГ и ДД, као и колега са посла сада покојног ВВ, ЂЂ. Приликом посете именовани су приметили да сада пок. ВВ није могао да се креће и да није могао да се служи рукама, будући да му је лева рука била згрчена и да дрхтала, док је десна рука била слаба, те га је том приликом тужилца хранила. У једном тренутку када су се сви скупили у соби, ВВ је ГГ и ДД као и ЂЂ саопштио да види да му је лоше и да је оставио незавршене неке ствари, под којима је подразумевао да је тужилцу оставио необезбеђену, те је његова последња воља да тужилци остави своју имовину. Тражио је од сведока да испуне обећање да ће се постарати да његова воља буде испоштована. Након тога сведоци су га наговорили да иде лекару, те се сусрет завршио његовим обећањем да ће отићи. Сутрадан 13.02.2014. године му је било боље, а 14-ог тужилца и он је требало да причувају унучиће сведока, породице ..., али је сада пок. ВВ поново тог дана било лоше да би 15.02. у раним јутарњим часовима изгубио свест у купатилу, након чега је позвана хитна помоћ. Служба хитне помоћи га је у бесвесном стању пребацила у Ургентни центар, одакле је упућен у болницу "Свети Сава" где је након што је пао у кому преминуо дана 17.02.20214. године. Након његове смрти, завештајни сведоци ГГ и ДД и ЂЂ су сачинили изјаву и поновили ВВ последњу вољу на записник пред судом у предмету РЗ 585/14, те је усмено завештање проглашено и остављено у судски депозит. Иза смрти покојног ВВ је након тога покренут оставински поступак О 1324/14, који је решењем прекинут и тужилца упућена да докаже пуноважност усменог завештања, с обзиром да је тужени као законски наследник оспорио пуноважност истог.

Из налаза и мишљења судског вештака из области интерне медицине доктора Владана Марковића, првостепени суд је утврдио да је ВВ у дужем временском периоду а најмање 14 последњих година живота боловао од хроничних болести и то есенцијалне артеријске хипертензије, исхемијске болести срца, хроничне хипертензије, кардиомиопатије, поремећаја метаболизма масти са знацима масне јетре и хроничног гастритиса, али се радило највише о исхемиској болести срца узрокованој познатим

чиниоцима ризика за кардиоваскуларне болести. То су истовремено и чиниоци ризика за настанак цереброваскуларних болести, с обзиром да се ради о идентичном патолошком процесу. Из медицинске документације те исказа присутних последњих дана његовог живота, вештак је оценио да иако акутно стање од 12.02.2014. године није верификовано непосредним лекарским прегледом, хетероanamнестички опис насталих промена несумњиво указује да је смртоносном изливу крви на мозак од 15.02.2014. године претходио дана 12.02.2014. године слабији мождани удар са описаном симптоматологијом а за који се више ни на који начин не би могло утврдити да ли је био исхемијски или хеморагијски, мада се с обзиром на обострано испољавање слабости руку може оправдано претпоставити да се ради о крварењу у мозак мањег обима. Несумњиво да је ВВ на основу исказа присутних посетилаца и супруге био у стању дана 12.02.20214. године да својим посетиоцима говори и усмено изрази своју вољу за случај своје могуће скоре смрти, не могавши при томе да се служи рукама у циљу писања или потписивања сачињеног записа и не могавши да вољним покретима остави траг својих прстију или свој биолошки траг на документу, јер би то захтевало контролисано покретање руку, које према добијеним подацима није било могуће. Такав облик поремећаја функције моторике, у медицинском смислу најпре одговара тога дана у раним часовима насталом можданом удару слабијег интензитета у односу на фатални мождани удар који ће се испољити три дана касније, а који се типично понавља у све тежој форми, при чему је највећи ризик за понављање у најранијој фази нарочито у првих 24 до 72 сата. Вештак се изјаснио по примедбама стручног консултанта туженог на рочишту 23.06.2022. године, да није било манифестација артеросклерозе на крвним судовима мозга пре 12.02.2014. године код покојног ВВ у виду неке болести, а то што је имао митралну инсуфицијенцију и генерализовану артеросклерозу не мора имати никаквог утицаја на когнитивне тј.спознајне способности и уопште менталне способности човека и најчешће је тако, а у медицинској литератури не постоје радови који у узрочно-последичну везу доводе благу митралну инсуфицијенцију са губитком менталних и спознајних способности, те дакле не постоји директна узрочно-последична повезаност. Изјаснио се да одмакла артеросклероза мозга несумњиво утиче на спознајне способности међутим у случају покојног ВВ не постоји у његовој комплетној медицинској историји налаз или документација која би говорила у прилог ставу да је артеросклеротични процес толико далеко одмакао да би се то могло одразити на пад његових менталних способности. Покојни ВВ није био психијатријски пацијент ни неуролошки пацијент, већ интернистички пацијент, тачније након 12.02.20214. године могао је бити неуролошки пацијент а 15.02.2014. године неурохирушки пацијент, али је установљено да се ради о апсолутно неизлечивом и смртоносном стању. У таквој ситуацији 12.02.2014. године, покојни ВВ могао је да затражи од присутних било шта имајући у виду да није било показатеља да је био ментално неспособан, па и да тражи да позову суд да сачини завештање, међутим према подацима, тог дана 12.02.2014. године покојни ВВ није могао да се поздравља, да пружи руку нити је могао да устане на ноге већ је поздрављање вршио тако што су га пријатељи својим рукама хватали за обе руке. Могуће је да је 15.02.2014. године устао и кренуо а затим се и срушио услед можданог удара, јер се то догађа. Суд је у потпуности прихватио налаз вештака налазећи да је вештак одговорио на задатак вештачења на јасан и логичан начин и да се изјаснио о примедбама.

Одлучујући на основу овако утврђеног чињеничног стања а позивајући се на одредбе 78, 79, 81, 82, 110 и 111 Закона о наслеђивању, првостепени суд је оценио да је

ВВ здравствено стање било такво да је указивало да је способан за расуђивање, будући да је био свестан, разуман, да је разговетно и смислено причао, али није могао да се служи рукама, па је дакле био завештајно способан. Даље, да је био свестан здравственог стања у ком се налази и могућности смрти, па како је имао способност да расуђује, изјава коју је лично дао подразумевала је изјаву вољу у погледу расподеле његове имовине за случај смрти. О томе да је имао вољу и намеру за сачињавање овог вида завештања, утврдио је из изјава непосредно присутних завештајних сведока ГГ и ДД и ЋЋ који су се наведеног дана сабрали у његовом стану, када је сада покојни ВВ слободно у једном тренутку без ичијег утицаја и навођења на ту тему, почео да прича о распореду своје имовине, као и да је његова изјава воље била озбиљна и стварна, да је у истој био децидан будући да је своју вољу изразио јасно да тужиљи, назвавши је именом, остави своју имовину, за шта је и дао разлоге. Тумачећи намеру и вољу да располаже својом имовином тако што ће исту за случај смрти оставити тужиљи, полазећи од субјективног метода тумачења завештања у смислу одредбе члана 135 Закона о наслеђивању, из међусобно усаглашених исказа завештајних сведока у погледу одлучне чињенице да је ВВ јасно изговорио да је баш то његова последња воља, што се такође види из захтева да му дају обећање да ће да се старају да та воља буде испуњена, будући да је сагледао да се у лошем стању налази, те изражавајући жељу да обезбеди тужиљу антиципирајући проблеме око поделе имовине са туженим, то његова изјава воље недвосмислено очитује његову намеру да својој супрузи, овде тужиљи остави своју имовину. Томе у прилог иде и чињеница утврђена из исказа да је и у ранијим необавезним тренуцима разговора пре него што је његово здравствено стање било критично, на породичним окупљањима и весељима, свестан чињенице да нема своје потомство, говорио да има намеру да обезбеди тужиљу која је била уз њега и са којом је био у складном браку без деце, заснованом на љубави, бризи и пажњи, а имајући у виду да насупрот томе, са својим братом туженим није био у добрим односима након 2010. године, када је дошло до прекида њихове комуникације, што није било спорно, те да је уз то стан откупљен заједничким средствима, за шта је тужиља дала значајан део средстава.

Ценећи пуноважност усменог завештања у погледу форме, првостепени суд је пошао од тога да је обележје ове врсте тестаментa да је исто изузетни облик завештања који се сачињава у изузетним приликама када није могуће сачинити други облик завештања при чему се под изузетним приликама подразумева и између осталог и изненадно погоршање раније болести. Како је из налаза и мишљења судског вештака утврдио да је 12.02.2014. године сада покојни ВВ доживео мањи мождани удар који је претходио фаталном изливању крви у мозак услед ког је преминуо 17.02.2024. године, то је закључио да се није могло предвидети да покојни ВВ, који није био у дубокој старости већ је имао 64 године живота, услед преживљеног можданог удара неће моћи да користи обе руке, те да се неће моћи потписати, нити ставити рукознак на завештање, па је такво погоршање здравственог стања протумачио као постојање изузетних прилика. Због тога није постојала могућност сачињавања редовног облика завештања и то својеручног завештања пред сведоцима, нити судског завештања јер свака од ових редовних форми завештања подразумева да се завешталац на крају своје изјаве потпише или стави рукознак како би завештање било пуноважно. Пре критичног дана је обољење било стабилно па није указивало да ће довести до наглог погоршања болести, те иако је живео у граду где се могао обратити и адвокату и суду ради састављања редовног облика завештања, првостепени суд је нашао да ни поред ових

могућности у датом тренутку не би могао да се потпише на завештање, а подношење захтева пред судом претпоставља дугорочну процедуру која се није могла заказати у року од једног или два дана. Из наведених разлога је оценио да су испуњена сва три кумулативно постављена услова у виду изузетности прилика у моменту давања изјаве воље које су условиле немогућност сачињавања писаног завештања, као и једновремено присуство три сведока. Ценио је и способност завештајних сведока за сачињавање завештања, те је утврдио да су они били пословно способни, пунолетни што није оспорено у току поступка, а истима сада покојни ВВ ништа није завештањем оставио. Оценио је да су сведоци поступили у складу са чланом 11 Закона о наслеђивању, којим је прописано да су сведоци пред којима је завешталац усмено изрекао своју последњу вољу дужни да без одлагања написмено саставе завештаочеву изјаву и што пре је предају суду или да је усмено понове пред судом, што су они учинили 21.05.2014. године. Стога, како усмено завештање важи 30 дана од дана престанка прилика у којима је сачињено, те како је завешталац преминуо након пет дана од дана сачињења, пошто су испуњени остали услови за пуноважност тог облика завештања, оценио је да је основан тужбени захтев.

Апелациони суд прихвата овакву одлуку као правилну и закониту, са датим чињенично-правним разлозима које у потпуности прихвата и на исте упућује.

Неосновано се жалбом оспорава правилност утврђеног чињеничног стања. Првостепени суд је, супротно жалбеним наводима, изведене доказе оценио савесно и брижљиво, свестраном анализом сваког доказа понаособ и њиховом заједничком анализом, дајући јасне и непротивречне чињеничне закључке који несумњиво произлазе из тих доказа. Чињеницу да су 12.02.2014. године постојале изузетне прилике услед којих се пок. ВВ није могао користити рукама тако да није могао ни да се потпише ни да стави рукознак на писмено, утврдио је из исказа тужиље те исказа тада присутних завештајних сведока, са чим је сагласна и медицинска документација, и детаљно објашњење симптома и очекиваног тока можданог удара који се према медицинској документацији тада и догодио, утврђено спроведеним медицинским вештачењем. Неосновано се жалбом оспорава да се здравствено стање покојног ВВ изненадно и неочекивано погоршало, и у том смислу постојање изузетних прилика, јер је његова претходна болест крвних судова повезана са слабошћу срца, представљала хроничну болест која није нужно указивала да ће доћи до можданог удара, посебно не у његових 64 година живота, што је такође утврђено медицинским вештачењем. Исказ тужиље да се пок. ВВ нашалио поводом чињенице да му се тресу руке, да му је то наследно, није противречан закључку да је предметног дана постојало стање изузетних прилика, већ објашњава његову природу, у ком погледу су сагласни искази тужиље и сведока, да није волео да иде код лекара и да је био тврдоглав човек, а управо због тога је тужиља и позвала блиске људе како би их замолила да га заједно убеде да иде код лекара. Није противречна закључку о постојању изузетних прилика ни чињеница такође утврђена медицинским вештачењем, да је сходно свом менталном стању завештајне способности, у тренутку сачињавања завештања, оставилац могао да затражи било шта, па и да се позове суд, адвокат или сведок за сачињавање писаног тестаментa, јер је општепознато да је за остварење поступка пред судом потребно време, а притом у том тренутку није био у стању да се користи рукама. Због тога је сада пок. ВВ увидео да је његово здравствено стање лоше, па, истовремено свестан да није у имовинском смислу обезбедио тужиљу а да је са туженим у лошим односима, што је

указивало на очекиване тужилине проблеме око поделе имовине, учинио је изјаву воље која недвосмислено читује његову намеру да супрузи-тужиљи остави имовину, како је правилно оценио првостепени суд. Такав закључак је правилан јер супротно жалбеним наводима, то што је увидео да му је лоше и да не може да користи руке, указује на постојање изузетних прилика, које су по правилној оцени првостепеног суда настале као симптоми можданог удара, а не како се жалбом погрешно интерпретирају дати разлози, услед дуготрајног органског обољења од ког је пок. ВВ боловао. Неосновано се жалбом указује на противречност изведених доказа у погледу утврђене чињенице да су три завештајна сведока истовремено била присутна у соби у тренутку када им је пок. ВВ исказивао своју последњу изјаву воље, јер су ту чињеницу сво троје несумњиво потврдили, као и тужилца која је била присутна у стану, при чему је небитан њихов распоред седења и стајања приликом посете, будући да се жалбом не оспорава утврђена чињеница да је сада пок. ВВ лежао у кревету у спаваћој соби.

Из наведених разлога, чињенично стање у погледу постојања услова за пуноважност усменог завештања, и то у погледу завештајне способности, изричите и несумњиво исказане последње изјаве воље, и садржине те изјаве, постојање изузетних прилика те немогућност сачињавања других облика завештања, истовремена присутност три пословна способна сведока која су завештаочеву последњу вољу поновили пред судом, те наступање смрти завештаоца пре истека 30 дана од усменог завештања, и на основу тога примењеног материјалног права закључком да је усмено завештање пуноважно, не доводи се у сумњу ни осталим некоментарисаним наводима жалбе, због чега је првостепена пресуда потврђена применом члана 390 ЗПП.

Потврђена је као правилна и одлука о трошковима поступка која се жалбом туженог посебно не побија јер је донета правилном применом чланова 150, 153 и 154 ЗПП, применом чл. 401 тачка 2 ЗПП.

Тужени није успео у другостепеном поступку, па је применом чл. 165 везано за чл. 153 ЗПП, апелациони суд одлучио као у другом ставу изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Иван Негих, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић